

ZE SOCIALISTICKÝCH ARMÁD

Zasazení armády do sražení bez použití JZ

Organizace zasazení armády do sražení v průběhu operace při použití jen konvenčních zbraní má některé zvláštnosti. Při obdržení směrnice frontu k zasazení armády do sražení mohou být vojska armády ještě ve značné vzdálenosti od prostoru budoucí činnosti. Své zvláštnosti má i vytváření úderného uskupení vojsk a do-sazení potřebných hustot konvenčních prostředků ničení ke zdolání odporu nepřítel. To vše má vliv na organizaci velení vojskům a na jejich součinnost.

Veškeré přípravy i zasazení armády do sražení probíhají za neustálé úhrady použití jaderných zbraní nepřítel. To předpokládá jednak přijmout účinná opatření k ochraně vojsk, jednak předvídat včasný přechod k použití jaderných zbraní.

Podle zkušeností cvičení armáda může dostat úkol k zasazení do sražení zpravidla v situaci, kdy její svazky a útvary jsou v prostoru vykládacích stanic nebo se soustřeďují v určených prostorech. Přitom situace, za níž vojska budou plnit úkol, nebude pro štáb armády zcela jasná. Štáb armády proto organizuje doplňková opatření k urychlení přesunů vojsk, ke zvýšení jejich připravenosti k zasazení do sražení z chodu. Vojska se nejčastěji přesunují v organických sestavách svazků po vlastní ose po značném množství pochodových os. K přijetí rozhodnutí a organizaci zasazení vojsk do sražení za rychle se měnící situace na frontě může mít štáb armády k dispozici jen velmi krátkou lhůtu.

Zvláštní pozornost velitele a štábu armády vyžaduje **vytvoření úderných uskupení vojsk** a zabezpečení jejich včasného přesunu na zvolené směry útoku. Složitost tkví v tom, že armáda při zasazení do sražení nebude mít vždy ve své sestavě potřebné množství sil a prostředků.

Přitom ze zkušeností velitelско-štáb-ních cvičení a válečných her uralského vojenského okruhu vyplývá, že k úspěšnému zasazení armády do sražení a k dosažení převahy nad nepřítelem musí armáda použít většiny sil, které má k dispozici. Při obdržení úkolu může mít armáda 1—2 (někdy i 2—3) divize a ostatní dostává dodatečně v rozmezí 2—3 dnů. V takovém případě velitel frontu často podřizuje armádě 1—2 divize, které plní úkol v prvním sledu vojsk frontu. Takto se rozhodl i velitel frontu na jednom velitelско-štáb-ním cvičení, kdy předal do sestavy zasazované armády dvě motostřelecké divize a jedné z nich vydal úkol ke zničení nepřítelů a k obsazení a udržení čáry zasazení armády do sražení. V prvním sledu zasedil velitel armády do sražení celkem 4 motostřelecké a 1 tankovou divizi, 1 motostřeleckou divizi ponechal ve vševojskové záloze. Armáda vzhledem k tomu dosáhla na úsecích průlomu v krátké době převahy sil nad nepřítelem. Armáda v tomto případě útočila na dvou sbíhavých směrech s cílem obklíčit a zničit bránící se uskupení. K dalšímu narůstání úsilí úderného uskupení armády došlo po přesunu svazků a útvarů armády z hloubky a po předání frontových posilových prostředků.

Značnou potíž představuje **vytváření potřebných hustot dělostřelectva** ke spolehlivému umlčení nepřátelské obrany. V souladu s velkými početními stavy některých pěších divizí pravděpodobného nepřítelů (i při jejich poměrně slabém technickém zabezpečení) zvyšuje se objem úkolů dělostřelectva. Propočty ukazují, že ke spolehlivému umlčení jedné pěší divize v pásmu 15 km je zapotřebí 850—1300 děl a minometů v průběhu palebné přípravy útoku v délce trvání 30—60 minut. Bránili se divize v pásmu 20 km, bude zapotřebí 660—100 děl a minometů. Za dnešní organizační struktury dělostřelectva vševojskové armády ve složení 5 divizí (i s přihlédnutím ke ztrátám a nedostatečnému doplnění) armáda bude mít asi 700 děl a minometů, které může použít k palebné přípravě útoku. K vytvoření i minimální husto-

ty při maximální délce trvání palebné přípravy útoku, armádu při zasazení do sražení zpravidla zesilujeme jednou dělostřeleckou divizí; ostatní množství doplňujeme příbráním dělostřelectva armád prvního sledu frontu a použitím tanků ke střelbě ze zakrytých palebných postavení.

K dalším zvláštnostem dochází ve **vele-ní vojskům**. Metody práce velitele a štábu budou záviset na podmínkách situace. Podle zkušeností cvičení rozhoduje se velitel armády na mapě, potom rozhodnutí upřesňuje v terénu na směr hlavního úderu, vydává úkoly podřízeným a organizuje součinnost. V praxi má značný význam, aby náčelníci druhů vojsk a služeb připravili všechny potřebné údaje, které velitel armády potřebuje znát před vydáním rozhodnutí. V soudobých podmínkách bude nejpravděpodobnější, že velitel armády s malou skupinou důstojníků štábu na 1—2 bojových velitelských vozech vyjede na směr hlavního úderu, upřesní otázky a opraví rozhodnutí. Je možná ovšem i druhá varianta, kdy velitel armády s operační skupinou přelétne ve vrtulnících do prostoru budoucí bojové činnosti, rozhodne se a vydá úkoly vojskům. V obou případech velitel armády se svým štábem pracují tak, aby práce na armádním stupni ukončili v nejkratší možné době a ponechali co nejvíce času podřízeným.

Prvořadý význam má včasné vydání úkolů vojskům. Zkušenosti ukazují, že velitel armády může vydat předběžné bojové nařízení za 20—30 minut po obdržení směrnice velitele frontu. Bojový rozkaz připravuje štáb v průběhu práce na rozhodnutí velitele. Obsahuje bojové úkoly a termíny jejich splnění, rozhraní, hlavní opatření k zabezpečení zasazení. Tento způsob umožňuje velitelům svazků a armádních útvarů, aby se za krátkou dobu rozhodli a organizovali bojovou činnost.

Na pevném velení ve značné míře závisí plánovitý přesun armády a její úspěšné zasazení do sražení. Toho dosahujeme, současně s ostatními faktory, dobře promyšleným rozdělením sil štábu armády a prostředků spojení na jednotlivá místa ve-

lení a jejich včasným přemísťováním. Při vedení bojové činnosti bez jaderných zbraní místa velení můžeme přiblížit k bojovým sestavám divizí, nepřemísťujeme je často, abychom zabezpečili jejich ochranu. To vytváří výhodné podmínky k účinnému využívání linkového spojení.

Velení bude značně ztížené v situaci, kdy armáda útočí na dvou odloučených směrech a zejména v tom případě, kdy část sil a prostředků je ještě na přesunu k prostoru zasazení do sražení. Neustálou pozornost vyžadují rovněž síly a prostředky, připravené k případnému použití jaderných zbraní. Předpokladem úspěchu v těchto podmínkách je přísná centralizace velení bojovým prostředkům ze štábu armády a zdravá iniciativa podřízených ke splnění vydaných úkolů.

Ze zkušeností cvičení vyplývá, že velitelské stanoviště armády jako hlavní prvek systému velení je účelné dělit na dva sledy. Na prvním z nich, které je 20–40 km od prvosledových svazků, velí velitel armády. Síly a prostředky, předurčené k rozvinutí na druhém položení, rozmísťuje v dostatečné vzdálenosti z hlediska ochrany od prvního položení a jsou připraveny k přesunu a rozvinutí v novém prostoru. Na předsunutém velitelském stanovišti obvykle velí 1. zástupce náčelníka štábu; spolu s ním se na něm nacházejí zástupci náčelníků hlavních oddělení, druhů vojsk a služeb s 1–2 důstojníky. Při zahájení bojové činnosti rozvíjí se předsunuté velitelské stanoviště na směr hlavního úderu ve vzdálenosti 10 km od prvosledových svazků. Týlové velitelské stanoviště se rozvíjí 10–15 km od velitelského stanoviště.

Pořadí přemísťování míst velení při přesunu a zasazení armády do sražení může být různé. Např. štáb armády do zahájení přesunu vyšle své důstojníky s prostředky spojení do štábu armád prvního sledu, v jejichž pásmu se armáda zasazuje do sražení. Podle možností rozvíjí se v prostoru zasazení současně i předsunuté velitelské stanoviště, které velí přicházejícím vojskům a rovněž svazkům, které pře-

cházejí do podřízenosti z vojsk prvního sledu frontu. Velitelské stanoviště armády se přemísťuje společně s hlavním uskupením vojsk, kterému velí.

Zkušenosti cvičení potvrzují účelnost přemísťovat velcí důstojníci vzduchem. Velitel armády často využíval vzdušné dopravy pro osobní styk s veliteli divizí, které působily na směr hlavního úderu. S ním obvykle letěli náčelník operačního oddělení nebo jeho zástupce, důstojník štábu raketového vojska a dělostřelectva, operační důstojník skupiny štábu letecké armády, důstojník zpravodajského oddělení, důstojníci spojení a šifrant. Spojovací prostředky, zejména osobní rádiovou stanicí velitele, vysílal štáb do určeného prostoru předem.

Jednou z nejdůležitějších součástí přípravy zasazení armády do sražení je **organizace součinnosti**. Velitel armády stanoví její základy současně s vydáním úkolů vojskům, organizuje ji podle úkolů, směrů, objektů, způsobu činnosti a času na celou hloubku operace, nejpozději na hloubku úkolu prvního dne. Na jmenovaném okruhovém velitelsko-štábním cvičení velitel armády organizoval součinnost současně s vydáním rozhodnutí a plánování operace a upřesňoval ji v průběhu rekognoskace, které se zúčastnili velitelé svazků prvního sledu armády zasazované do sražení i svazků, které přecházely do jejího podřízení ze sestavy frontu. V terénu velitel armády upřesnil čáry zasazení do útoku, prostory umlčování a ničení palbou dělostřelectva a úderu letectva, směry úderů a formy manévru, bojové sestavy svazků při průlomu a v hloubce obrany. Velitel armády předvídal, že v případě použití jaderných zbraní, veškeré úsilí armády bude směřovat k rozhodnému zničení nepřítelů jadernými údery a k maximálnímu využití jejich výsledků vševojskovými svazky armády.

Vzhledem ke krátkosti času na přípravu zasazení a v důsledku rozdílnosti prvků operačního učlenění armády, velitel nedokáže vyřešit všechny otázky součinnosti osobně. Vzniká proto význam štábu a ná-

čelníků druhů vojsk a služeb, kteří musí dosáhnout jednotného chápání úkolů a způsobů jejich splnění u podřízených; přitom neomezují jejich iniciativu. Výsledky součinnosti štáb zakresluje na mapě rozhodnutí velitele armády a má-li dostatek času, zpracuje (podle zkušeností minulé války) i plán součinnosti. Ten však nemůže být tak podrobný a rozsáhlý jako tomu bylo v minulosti. Součinnost, jakož i plán operace, štáb neustále upřesňuje v souladu s vytvářející se situací.

Při organizování zasazení armády do sražení při použití jen konvenčních zbraní existuje **neustálá úhroza jaderného napadení nepřítelů**. To vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost celé řadě důležitých opatření k udržování neustálé připravenosti sil a prostředků armády k činnosti v podmínkách jaderné války. K nim patří především průzkum k odhalení přípravy nepřítelů k jadernému napadení, dále upřesnění objektů ničení v prvním jaderném úderu, vydání úkolů raketovému vojsku a letectvu k zabezpečení neustálé připravenosti k použití jaderných úderů, organizace ochrany vojsk armády před účinky zbraní hromadného ničení.

Zabezpečení spolehlivého velení není možné bez předvídání situací, zejména bez určení doby přechodu k používání jaderných zbraní. V rámci předvídání v průběhu operace velitel systematicky a hluboce studuje a analyzuje situaci, včas promyslí varianty možných rozhodnutí, aby mohl v kritickém okamžiku zformulovat rozhodnutí a upřesnit úkoly vojskům, popřípadě vydat nové úkoly.

Ze zkušeností operační přípravy posledních 2—3 let docházíme k závěru, že ke včasnému shromáždění přesných údajů o situaci, k rychlému přijetí rozhodnutí, upřesnění úkolů a poskytování pomoci vojskům je účelné mít ve štábu armády **jediné středisko velení**. Štáb armády v něm bude stále soustřeďovat nezbytné údaje k přijetí rozhodnutí velitele a připravovat všechna základní nařízení vojskům armády.

Nejde v tomto případě o nějaké orga-

nizační změny polního řádu armády a o změny v metodách práce štábu armády, abychom se vyhnuli paralelismu a mnoho-
stupňovitosti. Na tomto středisku velení by měli pracovat velitel, náčelník štábu, náčelník operačního oddělení, náčelník zpravodajského oddělení, náčelník raketového vojska a dělostřelectva a směroví důstojníci ke svazkům. Ostatní prvky velitelského stanoviště rozmísťujeme v blízkosti, aby zabezpečovaly dobrý styk mezi náčelníky druhů vojsk a služeb a mezi jejich důstojníky. Složení, funkce a metody práce takového střediska velení vyžaduje další studium v průběhu operační přípravy.

Vedení bojové činnosti s použitím jen konvenčních zbraní zvláštním způsobem ovlivňuje problém shromáždění a hodnocení údajů ke stanovení okamžiku k přechodu na používání jaderných zbraní i problém přípravy jaderných úderů. V rámci polního velení armády proto vyčleňujeme skupinu jaderného plánování, kterou tvoří příslušníci operačního a zpravodajského oddělení, štábu raketového vojska a dělostřelectva, operační skupiny štábu letecké armády a jiní. Tato skupina podle pokynů velitele armády neustále připravuje údaje k upřesňování jaderného plánování a v průběhu rozvíjení operace udržuje na nejvyšším stupni pohotovosti všechny síly a prostředky, určené k prvnímu jadernému úderu. To vše je předpokladem rychlé realizace zámyslu velitele armády k použití jaderných zbraní v případě přechodu k jejich použití a cílevědomého velení štábu armády vojskům v bezjaderném období.

Velení vojskům armády při zasazení do sražení je možné jen na základě **jednotného armádního centralizovaného systému spojení**, které zabezpečuje potřeby velení všech druhů vojsk, speciálních vojsk a týlu, a které tvoří spojovací uzly na místech velení, linkové spojení, pomocné spojovací uzly, kontrolní zkušební rozvody a odpovídající rádiové sítě a směry. Taková výstavba systému spojení umožňuje nejehospodárněji využívat síly a prostředky spojení a manévrovat jimi k zabezpečení nepřetržitosti velení.